Coliseum

Segueix la seva marxa triomfal l'opereta cinematogràfica Paramount

El desfile del amor

MAURICE CHEVALIER

Es un fi m sonor Paramount

sonora, titulada "The Big House", en la qual pel·lícula aquest artista demostra la seva meravellosa veu i l'excel·lent escola de cant que posseeix. Qui li havia de dir a Glòria Swanson que el seu primer marit arribés a competir i fins potser a superar la seva gloriosa fama de "Gloriosa Glòria".

* * *

La Metro Goldwyn està posant-se les sabates amb les produccions sonores; però hi ha molts interessats a barrar-li el pas. Després d'haver adquirit de Cecil B. de Mille els drets de reedició de "El barquer del Volga", està trobant seriosos obstacles per a fer-se amb els drets de reedició de "Sangre y Arena", la pel·lícula que per a Paramount interpretà el malaurat Rudy Valentino i que per a la Metro interpretaria Ramon Novarro.

* * *

Després de sis anys d'amors platònics entre Paul Hohner i Mary Philbyn, tots dos de la Universal, després de creure's correspost i després de tornar d'un viatge a Europa, on l'envià Laemle, Paul es troba que malgrat de les protestes d'amor de la gentil Mary aquesta no és a l'estació a rebre'l, a causa "que no vol deixar traslluir les emocions", i Paul la va trobar que passejava en cotxe amb un nou galan.

* * *

Anneta Page s'ha proposat que Mary Lawlor arribi a estrella, i creu que ho aconseguirà. Si l'estrellat s'obté solament amb bellesa, és segur que miss Lawlor serà estrella, i després, proposant-ho Anneta, la bellesa i art de la qual són grans, és molt que l'amiga no aprengui de la mestra i la deixebla superi les ensenyances rebudes. Ja se n'han vist altres casos.

* * *

Lucille Miller i Gingers Rogers són les noves artistes que té Paramount; ara tothom està proveint-se de noies joves, puix que la Radio Pictures ha fet el que ha pogut i més per augmentar fins a cinquanta les "girls" del ballet, que abans eren setze... era un número antiestètic, i han fet bé.

* * *

Paramount ha perdut dos simpàtics artistes amb això de les sonores: Bebé Daniels ha marxat amb la R. K. O., però Neil Hamilton, que fins avui havia estat el seu company, i el treball del qual en "Beau Geste" i "El patriota" tan bells moments assolí, ha ingressat amb un sou magnífic als estudis Fox.

* * *

Dorothy Mackaill s'ha venut la seva casa de Santa Mònica i n'ha comprat una altra a Palm Beach; li agrada la variació. El mateix li ocorre a Mary Pickford, que està d'allò més contenta per l'expropiació que el tren del Canadà fa de la seva casa nadiua a Toronto, per creure que els negocis són abans que res. que els negocis són abans que tot.

EN DATA MOLT PROXIMA!
Estrena a
FEMINA
de

Fontbernat

SASTRE

Un bon vestit, elegants i econòmic, podreu adquirir-lo avantatjosament a aquesta casa

Cuouruña, núm. 2, primer

Per aprimar-se!

utilitzi la nostra cintura Syrene en cautxú "Pur Parà", impregnada de substàncies radioactives, que fan fondre ràpidament les grasses subcutànies sense medicament ni cap mena de règim. Procediment extern, no ocasiona cap molèstia, ja que acciona durant el dormir.

Demaneu fascicle gràfic incloent-hi un segell de Correus 0'35 a INSTITUT ORTOPEDIC SABATE I ALEMANY, Canuda, 7, Barcelona.

CICLISME

LA CARRERA A L'AMERICANA DE DIJOUS VINENT AL VELODROM DE SANS

La segona vetllada d'aquesta temporada al Velòdrom sansenc tindrà lloc dijous vinent, al vespre. Es correrà una prova de 80 quilòmetres a l'americana, la qual havia d'haver estat disputada fa dies (ajornada per la pluja) amb el nom de Gran Premi Internacional.

Hi participaran notables primeres figures del ciclisme estranger, entre ells, Cugnot, gran sprinter francès, la parella Wyard-Reix; l'equip En Crayat-Pipor; Francis Faure,, que veurem amb qui serà acoblat, la fama del qual s'ha reafermat, en vèncer en els recents Sis Dies de Saint-Etienne.

També hi figuraran la nostra parella "reina" Espanyol-Senon, el primer restablert ja del tot de les lesions que sofria.

Canyardó-Torres formaran un altre dels equips perillosíssims. Cal comptar amb els entusiasmes dels mallorquins Pou-Noguera, els quals vénen decidits a donar feina. Els germans Ferrer, una de les nostres millors parelles d'americanes, s'arrengleraran també en aquest match.

Molts altres equips s'inclouran a la llista, entre ells, possiblement, Ferrando-Bachero i alguns dels nous valors ciclistes.

RESULTATS DEL MATCH OMNIUM DE DIJOUS PASSAT A SANS

La primera carrera d'inauguració oficial del Velòdrom era d'un match òmnium a càrrec de renomenats corredors estrangers com: Hepaur, De Martini i Bouyer i el català Senon.

Depour no pogué entrar a Espanya perquè perdé el passaport i fou substituït per J. Cebrian-Ferrer.

El millor d'aquests quatre corredors fou, sens dubte, Rouyer, encara que destacà força la classe de l'italià De Martini.

En la prova de velocitat, De Martini, aconseguí un punt; Rouyer un altre. En la persecució vencé Rouyer i la volta contra el rellotge fou adjudicada a De Martini.

El total de proves fou favorable a l'italià De Martini.

En el match del Torneig Interclubs entre la U. E. de Sants i l'S. C. Català, vencé el primer per ben poc marge.

ELS CICLISTES ACUDIREN AHIR A L'ESTADI

Foren nombrosos els grups de ciclistes que ahir, diumenge, diada de la veritable inauguració de l'Estadi de l'Exposició de Barcelona. Això prova l'alt esperit esportiu que hi ha a les nostres entitats. Hi veiérem i remarcàrem pel seu bonic conjunt, l'A. C. Montjuïc (en gran nombre de participants); els de Sant Martí, els de Manresa, els de Sans, l'Esport Ciclista Català, etc.

Ens felicitem d'aquesta adhesió que posa al nivell que li correspon el nostre ciclisme, tant abandonat pels antics dirigents de l'esport a l'Exposició.

Calia aquesta unió per a fer sentir i recordar als nostres esportius que el ciclisme amb prou feines ha tingut expansió en els diversos festivals esportius celebrats abans d'ara a l'Exposició, i palesar la necessitat absoluta d'una protecció merescuda i altament lloable envers aquest esport.

PERE ABELLO-MASDEU

BOXA

Dimecres, a les deu de la nit:
ARENES DE BARCELONA
Gran vetllada internacional: 15 combats.
En deu rounds:
LOGAN - SOLVES
campió de França militar, i
FLIX - MAGLIOZI
challenger del campió d'Itàlia.
En 15 rounds, per al
CAMPIONAT D'EUROPA
del pes ploma.
Gironès
Campió d'Espanya i d'Europa, contra
Verbist
Campió de Bèlgica, challenger oficial.
JURAT:
ESPANYA: Sr. Casanoves (jutge).
BELGICA: M. Collard (jutge).
FRANÇA: M. Scheman (director de combat).
3 pessetes entrada general, 3 pessetes
Adquiriu avui mateix la vostra entrada sense augment de preu a les taquilles de l'empresa i al P. S. C. Pl. Teatre.

Ricard Montero guanya la Volta a Legazpia

Sant Sebastià, 5. — Amb molta animació i bon temps se celebrà ahir la segona volta a Legazpia, sobre un recorregut de 150 quilòmetres. El resultat es té en compte per a la representació de Guipúscoa en el Campionat d'Espanya. Arribà primer Ricard Montero, seguit d'Esquerra, Trueba i Llucià Montero, cada un dels quals arrib a mig llarg de màquina en relació amb l'anterior. — Not Sport.

Atenció, instal·ladors!
PER A TOTA MENA DE MATERIAL ELECTRIC
a preus immillorables
PERE BRESCO I COMA
Carrer de Santa Anna, 31
Telèfon 15787

CURSA CICLISTA A SABADELL

Ahir tingué lloc a Sabadell una carrera ciclista reservada per a principiants, organitzada pel Velo Esport Sabadell.

Figuraven inscrits 49 corredors, dels quals prengueren la sortida 42.

El recorregut era: Sabadell, Castellar, Sant Llorenç, Gallifa, Sant Feliu de Codines, Caldes de Montbui, Sentmenat, Castellar i Sabadell.

El bon estat de les carreteres a recórrer féu que, malgrat el bon tren que mantingueren els capdavanters, no existís entre ells una veritable lluita fins al final de la carrera. Així veiérem com Castellar i Sant Llorenç eren passats en compacte escamot; Gallifa i Sant Feliu de Codines foren escalats per un grup davanter menys nombrós, però en arribar a Sentmenat i Castellar, els de davant tornaven a ésser una bona colla.

En sortir de Castellar, Rovira i Forns intentaren una escapada que no els donà resultat perquè els altres imitaren llur gesta. Així, tot l'escamot davanter es limità a anar augmentant el tren, que en aquells moments era ben notable.

I d'aquesta manera arribaren a la meta, i com és de suposar, els primers llocs foren decidits a l'esprint.

La classificació general fou com segueix, pel que fa referència als deu primer arribats:

1.—Oscar Rovira, cicles Catalunya-Wolber, 2 hores 11 minuts.
2.—Zacaries Forns, 2 hores 11 m.
3.—Joan Castegon, 2 hores 11 m.
4.—Celestí Fabregat, 2 hores 11 m.
5.—Salvador Huma, 2 hores 11 m.
6.—Josep Carbó, 2 hores 11 minuts 7 segons.
7.—Florenci Fanassa, 2 hores 11 m. 13 s.
.—Manuel Pontes, 2 hores 11 m. 17 s.
9.—Josep Claver, 2 hores 11 m. 20 s.
10.—Antoni Riera, 2 hores 11 m. 24 s.

La classificació social quedà establerta com segueix:

1.—Joan Castegon, cicles P. Sant-Wolber.
2.—Gregori Alonso.
3.—Joan Alemany.

El recorregut era de 58 quilòmetres, i els premis anaven a càrrec de la casa France-Espagne.

L'organització fou perfecta i amb ella s'acreditaren una vegada més els dirigents del Velo Esport Sabadell.

P. F.

Estem en deute amb els nostres ex-presos i ex-exiliats. Ajudem-los a reconstruir la seva vida civil. Hi ha una subscripció oberta; es preparen diversos festivals... Recordeu-ho.

COMENTARI AL TORNEIG D'HIVERN DEL CLUB DE NATACIO BARCELONA

Amb l'acte del repartiment de premis, efectuat el diumenge passat, va finir la temporada hivernal, en la qual s'ha disputat l'interessant Torneig d'Hivern, per als homes, i el Premi Kappel, per a les fèmines.

Aquests concursos han vingut a demostrar la fecunditat de nedadors que avui posseeix el Club de Natació Barcelona, l'entitat més forta de tota la Península.

Així hem vist com durant els mesos de més fred, en què el temps no és apropiat per a la pràctica de la natació amb tot el seu esplendor, hom ha presenciat l'enderrocament de rècords, molts d'ells de talla gairebé internacional, com la marca de 5 per 50 metres estil lliure en què el temps esmerçat es pot colzejar amb molts de les nacions que van al cap de la natació mundial.

També és digna d'elogiar la marca de la senyoreta Mercè Bassols en els 100 i 200 metres estil lliure, les quals són força falagueres per a la natació femenina.

El Torneig d'Hivern ha tingut a més la virtut de fer i de donar un reguitzell de nedadors que, com dèiem en les ressenyes setmanals, eren futures esperances, i que avui es poden dir gairebé realitats. Els noms de Schulz, Benavent, Miquel, Sunyol, Nubiola, Millet i d'altres són els xicots que amb la seva fe i tenacitat provada han palesat, per a ésser dignes companys dels ja consagrats com a estrelles, que en el món aquàtic brillen amb llum pròpia.

Els 80 homes que durant aquest hivern han lluitat per obtenir la màxima recompensa en el Torneig han demostrat la majoria d'ells tenir condicions per a ésser uns bons elements.

Hom creu que davant els nombrosos homes que han pres part en aquest concurs passat, el vell club de l'Escullera pot formar, amb vistes al vinent campionat de water-polo, almenys tres equips de tercera categoria, tots tres amb les condicions màximes per a poder lluitar amb dignitat i sense cap mena de por de fer cap mal paper, com es diu vulgarment.

Per a les altres categories compta el Club de Natació Barcelona amb els homes suficients per a presentar els equips amb les màximes garanties.

Els noms de Brull, Sabata, Gamper, Giménez R. i G., Cruells, Bonàs, Palatxi, Gibernau, Trigo, Santacana, etc., etc., són la plana major del water-polo, ço que ens fa suposar que els campionats d'enguany seran disputadíssims, la qual cosa fa veritable falta per a enlairar la natació d'una vegada i posar-la al lloc que es mereix

LL. G.

El festival de l'Estadi fou una magnífica i vibrant manifestació de ciutadania

PILOTA BASCA AMATEUR CLUB BASCONIA

Ahir al matí a la canxa de la plaça del Teatre se celebraren els següents partits entre socis del Bascònia:

Primer, a 40 punts. Patau-López, vermells, quedaren a 27 davant dels blaus Boldú-Portabella. Boldú, el mestre, jugà un gran partit, i rematà amb una precisió que per a ells voldrien molts dels que se les donen d'asos. No cal dir que se l'ovacionà llargament.

A continuació, Martínez Gil-Artús, vermells, guanyaren, per 40 a 34, a Renom-Ròdenes, blaus, en un partit molt disputat, en el qual es destacà Artús.

El tercer partit, a 35 punts, entre Monpart-Arís, vermells, contra Giménez-Marín, fou el que resultà més interessant; perderen els darrers per 4 punts, després d'haver avançat els seus contraris de 10. Giménez, que començà molt segur, es refià massa de l'avantatge que portaven, i quan se'n donà compte ja no hi fou a temps. Per altra part, Arís tingué un dia inspiradíssim, i molt ben secundat per Monpart, guanyaren brillantment el partit, quan semblava que anaven a sofrir una sorollosa desfeta.

Finalment i a 40 punts, jugaren Tarrats-Tintorer, vermells, contra Recalde (E.)-Steegman, blaus. El davanter vermell sortia del quadro 11 i el blau del 9. Guanyaren fàcilment els blaus, ja que aprofitant-se de l'avantatge de la sortida assenyalada, dominaren constantment els punts, descartaren de la lluita a Tarrats i carregaren tot el joc al darrera, on Tintorer no estigué a l'alçària d'altres partits. El resultat fou de 27 punts vermells per 40 blaus.

AUSTIN

EL CAMPIONAT D'ESPANYA AMATEUR

QUARTS DE FINAL (SEGONA SERIE)

RESULTATS

Hèrcules (València) — *Fortpienc* (Catalunya) 6-1
Athletic (Aragó) — *Cantabria* (Biscaia) 1-3
Ferroviaria (Castella-Leon) — *Gijón* (Astúries) 1-0
Emérita (Extremadura) — *Ferroviaria* (Centre). Guanyador l'equip castellà per no haver comparegut l'Emérita.

Amb motiu d'haver estat suspesos a tot Catalunya els actes esportius preparats per a ahir, a fi de poder assistir a la festa de l'Estadi, no publiquem en aquesta edició l'acostumada plana comarcal.

Per les comarques

FLIX

S. C. Mollet, 2 - Joventut Deportiva de Flix, 3

Amb gran animació i molta concurrència tingué lloc un partit de futbol entre els primers equips del Sport Club Mollet i Joventut Deportiva de Flix.

A les ordres de l'àrbitre senyor Christ, els equips s'arrengleraren de la següent manera:

S. C. Mollet: Castellsagués, Solvestre, Camps, Gordy, Rosell, Quintana, Ros I, Gomis, Camps, Gardera i Rosell II.

J. D. Flix: Zarrauz, Guiu, Alguerò, Riba, Mani, Prades, Ramis, Mur, Català, Zabalza i Raduà. Suplent: Jover.

El partit acabà amb el resultat de tres gols a dos a favor del Joventut. Durant el segon temps domina completament el Mollet, però la magnífica actuació del porter Zarrauz va impedir que assolissin la victòria.

Els gols del Flix foren marcats per Zabalza, Català i Mur. L'arbitratge del senyor Crist, regular. — "Matalascallando".

Notes palamosines

ELS PARTITS DE PASQUA

L'equip local jugà dos partits amb els minyons entusiastes de l'Apolo F. C., de Badalona. El primer dia s'acabà amb empat a un gol. En el segon partit s'enduguereu la victòria els visitants per 3 gols a cap.

* * *

Ahir jugaren amistosament els palamosina i el C. D. Farnés. El partit fou disputadíssim i acabà amb empat a 3 gols. Exactament com el partit que jugaren setmanes enrera al camp de Santa Coloma.

* * *

Finalment es jugarà el proper dia 11 el partit Palamós S. C.-Selecció Veterans, a benefici d'Angela Iglésies.

A. C.

Sastreria F. Comas

Fontanella, 9, principal
Gustos selectes — Confecció acurada
PREUS AVINENTS
Especialitat en vestits de societat

La Societat Gimnàstica de Badalona

La Societat Gimnàstica de Badalona ha posat tota la seva atenció en el millorament físic de la dona badalonina creant classes especials de gimnàs les quals es donen normalment des d'un any ençà. Com a complement d'aquestes ensenyances, la Societat Gimnàstica de Badalona ha creat recentment una Secció Femenina d'Eports a semblança del Club Femení i d'Esports de Barcelona, la dita Secció serà autònoma i podran formar-ne part totes les que ho desitgin, siguin o no sòcies de la Societat Gimnàstica de Badalona. Aquesta Secció, a part de la pràctica de Basquet-ball, podrà dedicar-se a conreuar l'atletisme i altres esports adients a la dona. La quota única per a allistar-se a la novella Secció Femenina i d'Esperts ha estat fixada en una pesseta cada mes.

El camp d'esports de la Societat Gimnàstica de Badalona, situat al carrer de Martí i Julià, serà posat al servei de la dita Secció i s'hi estan introduint reformes de veritable importància per a posar-lo al nivell dels millors, especialment en el que es refereix a Basquet-ball.

Les inscripcions han de formalitzar-se a la secretaria de la Societat, carrer d'Enric Borràs, 21, amb la sola condició d'ésser les sol·licitants majors de 14 anys.

Club Esportiu Catalunya

Definitivament instal·lat el gimnàs al local del frontó del Principal Palace, el Club Esportiu Catalunya ha reprès de bell nou les seves classes de gimnàstica, que havien estat suspeses momentàniament, per manca de lloc a propòsit on donar-les. El nou local és molt espaiós, de molta capacitat i molt més gran que el que fins fa poc havia servit per a donar les lliçons de gimnàstica i educació física. Hom hi ha installat un lloc adequat per a vestiari i un abundant servei de dutxes per als que practiquen els exercicis gimnàstics.

D'ací a pocs dies quedarà installada definitivament també la secció per a senyoretes, la qual estarà convenientment separada de la destinada als homes.

Les classes, per ara, es donaran només a la tarda, de set a nou; més endavant, si és possible de resoldre algunes dificultats, hi haurà també classes al matí, tal com es feia a l'anterior local.

aviat!
un llibre en versió directa:
la Revolució russa de 1905
tres noms:
miquel matveev, autor
emili granier-barrera, traductor
helios gómez, il·lustrador
3 pessetes
edicions ariel

Majestic Hotel
I RESTAURANT
Coberts a preu fix i a la carta.
Orquestra. Salons especials.
Bodes, banquets i festes

SESA
ADRECEU
en sobres, llistes i etiquetes per a la tramesa de publicitat per correu
DIAGONAL, 319, principal. - Telèfon núm. 54231

Maison Dorée

Café - Brasserie - Restaurant - Saló de Te
PLAÇA DE CATALUNYA, NUMERO 7

Molt aviat, estrena al
CINEMA PARIS
de la grandiosa producció
russa, sonora i cantada
TROIKA
Dirigida per W. Strijevsky
Protagonistes: Olga Tcheckowa;
H. Steels i Hans A. Schletow
Exclusives Renaixement Films

NOTA: Les projeccions sonores s'efectuaran amb el nou aparell sincronitzador elèctric CRONOFON GAUMONT.

Catalunya alegre i confiada

Confesso sinceramente que els quatre mots que encapçalen aquest article, tal com estan escrits, sense cap signe interrogant o dubitatiu que els atenui, poden donar lloc a interpretacions contradictòries i cap d'elles adient a l'esclat sentimental dels instints bàsicament generosos i efusius del nostre poble, que adés ha començat i qui sap quan i on es deturarà.

Anar contra corrent o bé restar al marge mentre la riuada passa, pot obeir a una convicció o a la pruïja de singularitzar-se. Si menys no, m'aconsolaria que em tinguessin per escarmentat i cauto, però no pas com un esgarrifa-cries o com un d'aquells que toquen a morts quan la festa és més animada.

Sis anys, quatre mesos i tretze dies de dictadura, componen el temps de pena imposada als qui han comès el delicte d'estimar les llibertats individuals i col·lectives, i devem encara el terme de la condemna a la gràcia de l'indult, sense que ens hagin restituït els drets civils ni reposats els danys i greuges ocasionats per un tribunal subversiu i incompetent.

En aquest període massa llarg, per vergonya nostra, però alliçonador i convenient com a experiència necessària, de subjecció a un paternalisme integral, la immensa majoria del nostre poble s'ha mantingut en una actitud digna, d'indiferència externa i de contenció interior, sense pèrdua ni minva de les seves virtuts essencials i en noble contrast amb la infecta i xircia titellada dels fatus i dels servils, disposats sempre a aderrerar-se, per càlcul mesquí o carnavalesca pruïja de figurar, a l'ombra de qualsevol despotisme.

La fama que des de temps llunyans gaudíem de turbulents i bellicosos, va esblaimar-se considerablement mentre va durar la dictadura,

La censura ha passat per aquest número

Sigui seny, prudència o instint de conservació de qui, confiat en la força immanent del seu dret, defuig el risc d'un desigual combat i d'una deslleial escomesa, el cert és que la inhibició i la passiva resistència del poble va esmussar les armes de la dictadura en voler batre un enemic corpòriament inexistent.

De tota manera, cal que no ens n'alabem amb massa insistència d'aquesta "performance" i abstinguem-nos d'exposar-la amb entusiasme als nostres fills com a exemple a seguir. Encara que tenim observat que els fets històrics es repeteixen amb intermitències més o menys espaiades, una mateixa conducta no és avinent a tots els casos. Confessem que la dictadura ens va sorprendre en estat de beatitud i no ens restava cap més solució pràctica que la de resignar-se i aguantar el xàfec tot esperant l'hora de "fer la pau", com diu paradoxalment el nostre poble, per a significar l'acció de rescabalar-se d'un dany sofert. Catalunya tenia massa per perdre per a exposar-ho a l'esbojarrada als odis desfermats i cobejances de les legions que com nuvolades de llagosta haurien caigut damunt les terres ubèrrimes i les ciutats riques i populoses. A més, els capdavanters de tots els partits d'opinió, tenien programes i solucions per a tots els casos menys per a prevenir i resistir situacions de violència i, naturalment, la part més nombrosa i vistosa va fer-se també esmunyedissa, confonent-se en la munió anònima dels callats i resignats.

Ara bé: certs episodis no s'han de repetir mai més, si hi ha una consciència unànime en repel·lir-los; però no és suficient el sentit de dignitat si no va acompanyat d'un valor potencial i guiat per un esperit alerta.

Tingues enteniment, fill!, és el que recomanen bondadosament les nostres mares a la joventut intrèpida i generosa; però enteniment no vol dir pas feblesa, renúncia ni abstenció, sinó valor serè i mesurat, i estem convençuts — sigui dit com a inofs — que l'esport, amb les seves regles de joc net i economia distributiva d'energies, és la millor escola de la valerositat entenimentada, o sigui la més eficaç.

Valor cívic i valor bel·licós són dues fases d'una mateixa virtut que no poden anar mai separades ni allunyar-se massa l'una de l'altra. No és prudent de malversar esforços en una continuada exasperació dels instints primaris per tal de sotmetre la resolució dels conflictes a procediments de violència sistemàtica; però tampoc no ens hem de refiar del triomf sense sacrificis cruents del dret, de la llibertat i de la justícia per la sola virtualitat d'aquests noms màgics.

Tenim, els catalans, entre altres defectes — és patriòtic de proclamar-ho i posar-hi esmena — el de caure fàcilment en extremismes que no responen pas sempre a l'afany de l'hora que es viu. Per això moltes agitacions fonamentalment serioses i ben dotades, s'han resolt en l'escuma d'una efervescència completament inofensiva i simples actes d'expansió festiva, han pres proporcions gegantines fins a esdevenir valors simbòlics determinatius de greus estats de consciència. Patim, per dir-ho d'una vegada, del mal mediterrà de l'efusió estètica, i com que tots els nostres actes estan influïts per la serenitat del nostre cel, la blavor de la nostra mar i la llum daurada del sol que ens il·lumina, no ens costa gaire d'embadalir-nos amb el cant de les sirenes, i les commocions populars, les més irades i amenaçadores, es desfan en lirisme. Això ha passat sempre i comencem a experimentar-ho ara, malgrat l'experiència dels esdeveniments no esvaïts ni liquidats encara.

No pretenc que el nostre poble es morfongui en un estat greu i solemnial de tragèdia permanent o que vagi arrossegant amb aire dolorós el fardell de llurs angúnies i sofriments, com els sirgadors de la cançó eslava. Em sembla, però, adequat al moment d'ara i a les perspectives del demà, un esforç general per a evitar que ens lliurem massa a la fàcil i banal prodigalitat del ballet, del llacet i de la floràlia simbòlica i, sobretot, es convenient tancar amb pany i clau els dimonis barrilaires que tots portem dintre, supervivència xiroia de la "Colla de l'arròs".

Expansions com aquestes i altres de semblants, d'una innegable dolcesa pairal i d'una vistositat meravellosa, no tenien, anys enrera, altres conseqüències que la satisfacció d'un gaudi, enterbolida sovint per l'escomesa brutal dels agents de la força. La gravetat dels anys que hem viscut sotmesos a la fèrula de la dictadura, en el qual període han estat en perill la riquesa i cultura del nostre poble i la vida de valerosos germans nostres, ens obliga a una seriositat extremada en tots els actes i a una màxima contenció del nostre esperit, massa exposat a les blanors del cofcisme i a l'oblit, en les hores d'espasme líric, de les vicissituds sofertes.

Estem compromesos en empreses massa altes i definitives per a l'esdevenidor del nostre poble, per a estretenir-nos a servir d'espectacle. Si els nostres enemics ens coneguessin prou bé i nosaltres no ens apressèssim a corregir les falles del nostre tarannà, ens guanyarien més amb enganyadors afalacs que amb mesures de franca violència. Cal témer un canvi de tàctica, i quan això s'intenti, serà bo de no oblidar els memorables versos de la faula de La Fontaine:

Apprenez que tout flatteur
Vit aux dépens de celui qui l'écoute.

FRANCESC CURET

Una conversa amb don Eduardo Ortega i Gasset

Impressió de Catalunya. — La situació política. — Les immoralitats de la dictadura. — Una solució per al problema polític d'Espanya.

Quan em varen dir que don Eduard Ortega i Gasset vindria a Barcelona per donar unes conferències, vaig sentir una gran satisfacció. De tots els polítics espanyols de l'antic règim, Ortega i Gasset és dels que salvaria sense pensar-m'hi gens. S'ha passat uns quants anys a París dirigint "Hojas Libres", publicació de cultura destinada a mantenir el foc de resistència i de protesta del poble espanyol contra la Dictadura. Ha menat sempre una vida modesta, senzilla, d'estudiant o de periodista.

La seva conversa a la "Rotonda", en els bons temps de les conspiracions, era molt apreciada. Quan el Govern francès, enllaminit pel bon camí que portaven les negociacions de Tànger, cregué "diplomàtic" fer la vida impossible als exiliats polítics que fugien de la repressió del dictador, aleshores Ortega i Gasset fou dels que no cediren. Els catalans que han residit a París durant el temps de la Dictadura recordaran sempre que en ocasió d'aquell inoblidable procés que tan poc honorarà els anals democràtics de França, Ortega i Gasset donà noblement la cara i no es féu pregar per declarar davant dels Tribunals, no tan sols a favor dels nostres germans processats, sinó a favor dels drets del nostre poble. I cal recordar, també, que en aquells moments moltes personalitats franceses d'aquelles que es deien catalanòfiles o simplement liberals, a les quals els defensors dels processats s'adreçaren per oferir-los que declaressin, es van fer fonedisses o s'excusaren amb una gran amabilitat o enviaren un discurset escrit que no comprometia a res.

Ortega i Gasset té dret a la gratitud dels catalans i mereixia perfectament aquella ovació entusiasta que se li tributà en ocupar la tribuna del Circol Republicà, i aquell homenatge popular del Pàtria.

Fou, precisament, després del banquet aludit, la vigília de la seva marxa cap a Bilbao i Madrid, quan vaig tenir el gust de celebrar-hi una llarga conversa. Jo sempre he cregut que als nostres visitants no els hem d'interviuar en arribar, quan encara tenen com aquell qui diu un peu al vagó i porten damunt la pols del viatge, sinó que els hem d'interviuar abans de marxar, quan han passat uns quants dies entre nosaltres i han pogut documentar-se directament respecte dels nostres problemes.

EDUARD ORTEGA I GASSET

Heus ací, doncs, textualment, les declaracions que el senyor Ortega i Gasset va fer-me a l'hall del Colom...

—No havia estat a Barcelona — començà dient-nos — des d'abans de la primera Dictadura. Fou de pas cap a França, i vaig restar-hi pocs dies. He de dir-vos, sincerament, que sempre he sentit un gran amor per Catalunya i he d'afegir que les meves impressions d'aquesta vegada no poden ésser més falagueres. En pocs llocs he vist respondre amb una sensibilitat més afinada a les allusions de les meves paraules. Catalunya, en aquest sentit, vibra com una arpa afinadíssima.

—¿Quin comentari farieu a la situació política actual? — preguntem.

—Aquesta situació — ens respon el senyor Ortega — està basada sobre dos grans equívocs que vénen a ésser com una mena de telons de fons pintats per a il·luminar el públic i que han estat collocats per satisfer l'ansietat de l'opinió. El primer equívoc és la fieció de què s'ha restablert la Constitució. El segon és la prometença de fer unes eleccions i un Parlament. En realitat, totes dues coses són tan febles, que no s'aguanten. Avui, la Constitució, encara que s'invoqui a cada moment, s'aplica, si fa o no fa, com en els temps de la primera Dictadura. Seguim en un règim d'excepció. No hi ha llibertat de premsa. No existeix la llibertat de reunió. La censura és tant o més rigorosa que en la darrera època primo-riverista. La concessió de permisos per a conferències és una mena de privilegi o favor especial en el qual no se sap que censurar més: si l'arbitrarietat amb què es concedeixen o l'arbitrarietat amb què es neguen. Ara sembla que s'ha inventat un mecanisme per imposar el silenci a les veus sinceres. Una denúncia al fiscal, un aute de processament, i ja teniu el líder polític amb la mordassa posada. Jo em pregunto, però, si davant d'aquests silencis forçats a què seran condemnats molts homes polítics, aquells que obtinguin el privilegi de poder seguir parlant podran fer-ho sense sentir que les paraules els cremen els llavis en pensar en els seus companys reduïts al silenci.

La censura ha passat per aquest número

—Aleshores, quina solució preconitzeu?

—La formació d'un Govern en el qual estiguessin representats tots els partits polítics i els nous estats de consciència que han sorgit en l'opinió i que aquest Govern, amb una absoluta neutralitat, emparés aquest moment electoral, potser el més transcendental de la nostra política des de fa dos segles.

—¿Creieu que a tot Espanya la República federal trobarà el mateix entusiasme que ací?

—N'estic segur. Donada la contextura d'Espanya, nom genèric pel qual jo entenc l'associació de tots els pobles peninsulars, la solució federativa és l'única adequada. A tot arreu hi ha una opinió republicana vigorosa i a tot arreu es decantaran per resoldre amb la solució federativa aquests problemes complexos creats per l'unitarisme tradicional de la monarquia.

—Agraïts, i que sigueu bon profeta.

—Ho desitjo tant com vós.

El senyor Ortega em digué aquestes darreres paraules estrenyent-me la mà amb una estreta efusiva i amb una nfica d'emoció a la veu.

DOMENEC PALLEROLA

El front únic

D'acord amb l'aforisme que "no hi ha mal que per bé no vingui", és evident la solidaritat que ha quedat establerta entre tots els partits polítics de Catalunya, per a aquelles campanyes tals com la de l'amnistia, subscripcions d'homenatge o d'ajut als bons patriotes, tan ben secundades per tot el nostre poble i patrocinades per la premsa nostrada.

Estimem que per a donar una major força a la nostra ideologia, en aquelles coses en les quals no hi poden haver discrepàncies essencials, s'hauria de mantenir en tot moment aquesta solidaritat d'actuació, que mentre no es plantejarà la primera lluita electoral, probablement serà fàcil de mantenir, fins i tot en interès propi dels mateixos partits polítics.

Insistint en el que hem expressat en anteriors ocasions i previent que aquesta solidaritat entre els nostres capdavanters polítics sofreixi el dia de demà un lògic refredament, donades les contingències i lluites que es presentaran, caldria que ara, en aquests moments històrics d'intensa vibració col·lectiva en vindicació dels sentiments pairals, s'organitzés aquella "Germanor catalana" a la qual ens referiem en un altre article, la qual es proposés com a principal finalitat la inscripció de tots els que senten la nostra ideologia amb més o menys intensitat, per tal d'agrupar-los sota les ordres directes d'un Comitè, i sense altra obligació immediata que la de satisfer mensualment una quota de deu cèntims.

Establint un lligam de coneixença individual per grups de 6 o 12 associats a les ordres d'un altre designat per aquests, el qual dependrés directament d'un Comitè local, integrat per un nombre variable de socis fixat i escollit pels delegats de grups de cada població, i així amb semblant coordinació arribant als Comitès comarcals i central, creiem que seria factible aconseguir una solidaritat ben ferma entre tots nosaltres, la qual donaria a les voluntats individuals dels que la componguessin aquella major força que sempre s'aconsegueix amb la unió.

Amb una organització semblant i sense necessitat d'esmerçar desmesurats esforços individuals, una sola indicació del Comitè Central, tramesa als dirigents dels comarcals, aquests als de les poblacions i aquests als dels grups, faria possible en una setmana, posem per exemple, recollir un nombre fabulós de signatures amb qualsevol motiu, i així mateix una cotització regular mensual ben respectable, que es podria destinar a fins benèfics, pro presos, culturals, etc.

Aquesta "Germanor catalana", portada en el sentit veritable de la seva denominació, canalitzaria d'una manera normal les patriòtiques iniciatives individuals dels seus adherits, àdhuc quan la seva realització no entrés dins el camp de la seva actuació; faria fàcil de trobar l'advocat, el metge o l'amic, que sense afany de lucre, donés els primers passos per ajudar o orientar el qui, no essent prou coneixedor de l'organització social, es troba detingut, sofreix un accident o necessita ésser presentat a una altra persona.

Podria realitzar, en fi, una profitosa tasca orientadora en mig de tots aquells catalans que, per motius d'inèrcia, passivitat o manca de temps o numerari, són refractaris a inscriure's en cap grup polític o d'acció, orfeó, centre excursionista, etcètera, els quals, tot i sentint una profunda catalanitat, a causa de les esmentades contingències que donen com a conseqüència un cercle d'amistats refractari a tota disciplina sense guanys, a avantatges materials, no arriben mai a realitzar d'una manera personal cap actuació que contribueixi a l'enaltiment de la nostra cultura o activitat.

Els punts bàsics de "Germanor catalana" que patrocinem haurien d'ésser, doncs: Primer: Quota mensual de 10 cèntims, per tal de facilitar la seva difusió, agrupant indistintament joves i vells, homes i dones. Segon: Organització per grups, dependents del Comitè local, aquests del comarcal i aquests del central, únic facultat per a donar ordres i disposar dels cabals recollits. I tercer: Control permanent sobre el Comitè central amb dret a suspendre els seus acords, d'un Comitè consultiu, integrat per representants delegats d'aquells partits polítics que estimés pertinents el Comitè central.

Ens seria molt plaent i agrairíem l'opinió dels que simpatitzessin amb la idea concretada en aquest article, com a corol·lari de l'exposat en altres d'anteriors que hem escrit en aquest setmanari, ja que de respondre a un sentiment generalitzat, sense aspirar a ocupar-ne cap lloc directiu el dia de demà, ben a gust ens emprendríem la tasca preparatòria d'aquesta organització, que no dubtem que seria ben profitosa per a la catalanització de la nostra terra.

RAFEL CARDONA

Per l'amnstiia social

DOCUMENT ADREÇAT AL SENYOR ALCALDE DE BARCELONA, EL DIA PRIMER DE MAIG, PER LA REPRESENTACIO DE LES OBRERES CATALANES

Les sota signades, obreres en actiu de les indústries de la ciutat de Barcelona, i justament interessades en les qüestions de justícia social i emancipació proletària, acudeixen a V. E., com a primer barceloní, en aquest dia solemne en què la ciutat dedica un just homenatge a l'obrer desconegut, com a perpetuació de l'esforç de treball que representa la creació de tanta riquesa urbana com és l'Exposició de Barcelona, per demanar-vos que, ja que amb tant de desinterès de classe us honoreu presidint aquest acte, per a reconeixement de l'esforç de l'anònima multitud creadora de riquesa col·lectiva, amb la mateixa altesa de mires us feu intèrpret del clam ciutadà que en el dia d'avui eleva al Govern la súplica que s'amplii l'amnistia a tots els presos que sofreixen condemna pels delictes anomenats socials.

Senyor alcalde: Tingui en compte V. E. que la majoria dels presos socials són fills de Barcelona; que la majoria dels fets pels quals són a presidi els nostres germans a la ciutat comtal van tenir lloc, i que en aquesta mateixa ciutat existeixen les llars destroçades en les quals uns ésser adolorits pel seu infortuni esperen en va la tornada dels seus, a despit de les promulgacions d'amnistia passades, incompletes si es té en compte l'amplitud del desastre públic promogut per la dictadura.

Senyor alcalde: En la passada promulgació d'ampliació d'amnistia, el president de la Diputació de Barcelona va saber guanyar-se l'honor d'ésser el primer català en posar-se al cap dels demandants de l'amnistia. En aquesta nova croada per a restituir els anomenats presos socials a les seves llars, la ciutat de Barcelona, sense distinció de classes ni de partits, aixeca la seva veu en demanda de la reparació total de la justícia. Així, doncs, les signants, pensant interpretar el sentir popular, demanem a V. E. que com a primer barceloní sigueu el portaestendard de Barcelona en la present croada de reparació perquè els poders de l'Estat restitueixin a les seves llars tots els presos socials.

Esperant que serem ateses per V. E., us desitgem molts anys de vida.

Gertrudis Vidal, Ramona Berni, Roser Dolcet, Flora Rossich i Rosa Llari. (Segueix una llarga llista de signatures d'obreres catalanes.)

LA RAMBLA DE CATALUNYA, en publicar aquest document, ajunta la seva veu a la de les obreres catalanes, i espera que l'alcalde de Barcelona — com anteriorment el president de la Diputació — sabrà fer-se ressò d'aquestes veus nobles que han arribat fins a ell, i sabrà portar fins allà on calgui la demanda de Catalunya.

Aquest número de LA RAMBLA DE CATALUNYA s'ha hagut de sotmetre a la censura del Govern civil

LA DICTADURA A GRANOLLERS

El monument de la plaça Guimerà. — ¿Quant costa? — Qui és la Comissió? — No hi ha pressupost.

Tingui ben present el senyor Despujols i els homes de la censura que no parlem del monument de Granollers des del seu punt de vista polític. Res d'això. Ens interessa com a fet d'ordre administratiu; ens interessa d'aclarir els comptes, perquè hi hi ha qui té interès a espesseirlos de res no hi valdran coaccions de cap mena, perquè al capdavall la veritat serà coneguda per tothom.

Quan es fa un monument és costum de bona administració nomenar una comissió que faci tots els treballs i que un cop acabats aquests doni compte de la seva gestió artística i administrativa. Com és natural, al costat del projecte artístic s'ha de formalitzar el degut pressupost per a saber què ha costat l'execució del monument, i cercar llavors els mitjans econòmics necessaris per a cobrir les despeses pressupostades.

Doncs bé: a Granollers no hi ha comissió del monument ni menys tampoc l'indispensable pressupost de la seva execució. I d'aquesta manera resulta que l'Ajuntament es troba en una sèrie de greus compromisos a complir sense que sàpiga ben bé el per què d'aquests.

Tingui's en compte que tots els Ajuntaments dels districte de Granollers han contribuït amb fortes quantitats a les despeses de l'esmentat monument. I que malgrat Ajuntament del districte de Gra està obligat de la següent manera: Porta despeses i pagades 105.000 pessetes en urbanitzar la plaça on hi ha el monument.

Porta pagades 18.500 pessetes per al monument.

I en el pressupost de l'any actual hi ha consignades 35.000 pessetes per a liquidar els comptes monument pendents de pagament.

Però encara hi ha més. La Caixa d'Estalvis de la Diputació barcelonina va deixar, no se sap ben bé per què, 12.000 pessetes per a l'erecció del monument, quantitat que avui reclama la Diputació a l'Ajuntament sense que fins a la data s'hagi trobat cap antecedent que obligui al Municipi de Granollers a fer-se responsable d'aquesta suma.

Hi ha qui diu que aquesta suma va destinar-se al monument granollerí per indicació de Don Francisco Torres Villà i del comte de Montseny, però fins a la data no ha pogut comprovar-se aquest extrem, que sols anotem a prova d'informació.

Per conseqüent, pesi a qui pesi, el monument de Granollers, sense tenir en compte per a res el que han pagat els Ajuntaments del districte, i acceptant com a pagables les sumes pressupostades i les que reclama la Caixa d'Estalvis de la Diputació, l'esmentat monument, repetim, hauria costat a la ciutat granollerina el següent:

Suma ja pagada, 18.500 pessetes.
Suma pressupostada per a l'actual exercici, 35.000.
Suma que reclama la Caixa d'Estalvis, 12.000.
Urbanització de la plaça del monument, 105.000.

Total pessetes, 170.500. Les que costaria als ciutadans de Granollers el famós monument.

I hom suposa que explicar aquests fets no és pas ficar-se en la vida privada de ningú, sinó aclarir els comptes que no apareixen pas massa clars.

REDENA

La joventut i l'optimisme polític

De fa pocs dies, la premsa addicta a un ex-gran partit català, caracteritzat, a bastament, per la seva reiterada tendència a les solucions oportunistes i que, de tan propens a utilitzar-les, no vacil·là a afavorir l'advenir de la dictadura, tracta d'influenciar el pensament ciutadà, per tal de distreure'l dels deures fonamentals, brindant-li, com si res no hagués passat en aquests sis anys d'incivilitat, la mateixa tàctica de sempre, aquella que "recolza en les realitats concretes i immediates" i que, per tant, permet preterir indefinidament totes aquelles finalitats ideals que, en tractar d'ésser realitzades, indisposarien el partit amb els amors del moment, impedint, ensems, l'hegemonia personal i particular dels "líders", condició, aquesta, estimada com a fonamental en llur disciplina oportunista de partit caducat.

El que tals mètodes d'actuació política han valgut al nostre poble, ha quedat ben palesat en la feble consistència de les concessions obtingudes — al preu de Déu sap quins acataments oportunístics! — ja que la primera bufada adversa ens les ha preses novament, i ha calgut que la follia dictatorial deixés l'Estat espanyol en situació dificilíssima, perquè la necessitat d'utilitzar prestigis personalíssims — que, com a tals, haurien pogut ésser, perfectament, catalans, com gallecs o andalusos, — aconsellés la momentània adopció de "solucions de concòrdia". Però aquestes transaccions momentànies entre un règim i homes més o menys representatius, ni satisfan la dignitat del poble, ni han tingut en cap realització històrica eficàcia definitiva. Poden, tot al més, interessar un partit desitjós d'èxits momentanis i, per tal, aparents; en darrer, o primer terme, qui sap, poden, tot al més, ésser útils als qui les paguen o bé a les clienteles que els fan de "claque".

Una tal faisó de procedir, desacordada en absolut amb el sentiment general de l'opinió, ha de merèixer la severa repulsa de tots els ciutadans conscients i estimar-se la influència que provoca, sorneguerament, en l'ànima popular, mitjançant el mirallet hàbilment manejat d'un o dos noms prestigiosos, "com una coacció de la conducta aliena tan antiliberal, com antidemocràtica".

No es pot admetre que cap partit, i menys encara els que es qualifiquen ells mateixos d'oportunistes, pretengui definir ex-càtedra sobre la realitat política i adoptar un to pedantesc de suficiència exclusiva, respecte als mètodes més convenients per a assolir l'èxit desitjat, ja que aquest s'ha d'aconseguir sense renunciar a la plena sobirania del poble i amb exclusió de tota transacció impossible d'ésser tractada públicament.

Dir que així, amb una faisó de procedir tan diàfana, es poden perdre momentànies concessions parcials — inestables, com ja s'ha vist — i retardar notablement l'advenir de l'organització política reclamada, pot ésser cert per al primer punt, però resulta, quant al segon extrem, una afirmació tan atrevida com capciosa.

L'època actual és de diplomàcia oberta i de plantejament categòric dels problemes; l'oportunisme, que pot ésser una bona tàctica en les realitzacions bursàtils, en ço que fa referència als problemes fonamentals del dret humà i nacional, resulta una tàctica "demodée" que, a més, repugna, bàsicament, la tradicional franquesa del nostre poble i l'enèrgic optimisme de la nostra joventut.

Cal, doncs, dir-ho d'una vegada i categòricament. Els qui diuen desitjar el lliure joc de les forces polítiques, però preparen, per endavant, un encasellat favorable al seu oportunisme, atorgat com a premi d'aquest i estipulació de concursos personalíssima; els qui, moguts per un afany egoista pretenen atuir la valentia ciutadana, presenten a llur imaginació la nuvolada sinistra d'hipotètics disturbis; aquells per als quals la política "es basa sempre en les realitats concretes que el curs del temps posa en el camí dels pobles", sense lluitar mai contra l'advenir de les realitats adverses pel mitjà d'una reiterada acció superior de ciutadania; aquells per als quals la forma de govern de l'Estat és accessòria, perquè ells, si poguessin, farien una nova dictadura, i perquè la possibilitat del dit oportunisme ve condicionada a l'existència d'un Estat feble i desorganitzat, tots plegats representen exclusivament la vella política amb tot el seu repugnant tartufisme.

Aquexos tals, diguem-ho clar, no podran aspirar, en cap moment, a representar la Joventut de Catalunya.

J. A. TRABAL

aviat!

un llibre en versió directa:

la Revolució russa de 1905

3 noms:

miquel matveev, autor
emili granier-barrera, traductor
helios gómez, il·lustrador

3 pessetes
edicions ariel

Milers i milers d'esportius catalans foren aclamats pel poble de Catalunya

Festival pro-presos a Igualada

La Junta d'espectacles de l'Ateneu Igualadí de la classe obrera, d'acord amb l'Empresa del seu teatre, prepara per a una data propera la celebració d'un gran festival a benefici dels perseguits.

Demà, dimarts, se celebra al Novetats un interessantíssim festival benèfic... Vegeu programes. No hi falteu.

Demà, dimarts, se celebra al Novetats un interessantíssim festival benèfic... Vegeu programes. No hi falteu.

La col·laboració dels catalanistes en l'alliberament dels condemnats per delictes socials

Aquests sis anys llargs d'abstinència de política activa en què ens mantingué la Dictadura, va permetre d'apinyar en un bloc formidable tots els qui, militant en camps els més diversos i oposats, tant en l'ordre polític com en l'ordre social, érem contraris al règim anti-liberal que imperava. Sense que mai ningú n'hagués parlat, de fet s'arribà a la unió de tots els qui d'una manera passiva s'havien proposat fer fracassar l'obra de la Dictadura.

Ara, amb el restabliment de la normalitat política, és evident que cadascú reprendrà la posició que més li plagui tant en l'ordre polític com en l'ordre social. Cadascú s'allistarà a les ordres del partit més en consonància amb la seva manera de pensar i de nou seran preses les lluites que caracteritzen les particularitats dels moviments d'opinió.

Es a dir, que el bloc anti-dictatorial s'haurà esmicolat i la unió que tots plegats haviem establert de fet, quedarà trencada. Serà inútil en l'esdevenidor recordar aquesta harmonia de fins ara i el pacte tàcit que observàvem tots plegats. Ningú no voldria saber-ne res i el retret es consideraria com una carrinclo neria.

Però hi ha en el nostre particular aspecte de catalanistes, un punt que no hem pas d'oblidar i que crec, sinceram ent, que tots els partits sense excepció haurien d'abordar d'una manera concreta i sense lloc a interpretacions errònies, abans de lliurar-se de ple a aquesta agressivitat política que indubtablement s'atansa.

I és que de fet, avui, la definició de catalanista no ha d'entendre's privativa d'un partit. Catalanistes hem d'ésser-ho tots: de l'extrema esquerra a l'extrema dreta, passant pels del centre. Tant perjudicial per al nostre credo hauria de considerar-se el fet que un partit governamental volgués acaparar tota l'actuació catalanista al seu profit, com seria nociu que els elements obrers es neguessin a sumarse a tots aquells moviments que inevitablement hauran de plantejar-se per a recolzar les nostres reivindicacions, sota la pruïja que les lluites socials són per a ells de més importància.

Es cert que en aquest sentit hem avançat moltíssim, ja que elements que es classificaven com "apolítics" i que fins a l'advenir de la Dictadura negaven llur interès (quan no les combatien) per les coses d'una essència catalanista, sembla que avui han modificat aquest punt de vista. Però és convenient imposar-nos bé tots plegats, d'una manera clara i categòrica, que el catalanisme no és avui patrimoni de cap sector polític, ans al contrari és una cosa connexa en nosaltres mateixos i que no ens fa renegar de cap altre d'aquells principis que coven en el nostre fur intern.

Durant prou anys ha pogut mantenir-se la ficció que el catalanisme era un partit burgès, reaccionari. Defectes que podien retreure's certament a les directives del moviment inicial del catalanisme com a força política i les quals negligiren excessivament l'atracció de les grans masses obreres a la causa i feren que aquesta, excessivament simplista, es donés durant un llarg període a l'ambaixador de les forces dissolvents del catalanisme. Ens referim a Lerroux i, el que encara és més vergonyós, al lerrouxisme que imperà durant tant de temps a la nostra ciutat.

Ens sembla, però, que avui, sortosament això no es repetirà. El nostre obrer s'ha superat en molt i la consciència del català brilla en tots els seus més insignificants detalls. M'he adonat, per exemple, que apart de la profusió de fascicles i fulles de caràcter obrerista que s'han publicat en català, la majoria de notes socials que arriben al meu diari ja van redactades en català. Això significa que en l'obrer viu aquest sentiment tan essencialment lligat a la dignitat humana de no renunciar a la seva habitual manera d'expressar-se emmatllevant-ho a un altre idioma. Ja en aquest pla les coses, hom té dret a mostrar-se optimista.

Si la història de les nacionalitats avui emmancipades, per exemple, ens diu com ha contribuït a llur alliberament la voluntat de les seves organitzacions socials, seria absurd de voler mistificar les coses a la nostra terra i fer-les derivar en un altre sentit.

Jo crec que els qui per damunt de tot sempre hem posat com a idealitat una Catalunya nostra, hem de veure amb calorosa simpatia la incorporació dels partits i agrupacions obreres, polítics o politics, al moviment catalanista, que res té de comú amb la negació o amb el triomf de les seves aspiracions socials.

I en aquests moments que saludem amb goig la tornada dels qui complien condemna o exili per un ideal catalanista, és just també que contribuïm a l'alliberament dels qui encara senten pesar damunt seu la llosa del presidi pels fets socials que tots hem d'esforçar-nos a oblidar, segurs que en aquest oblit trobarem tots plegats la purificació d'errors passats i dels quals ningú no pot creure's net de culpa.

La llibertat dels presos socials amb l'esforç dels catalanistes, sense distinció de matisos, alhora que l'apaivagament de totes les passions que deixà una era ben lamentable, significarà el reintegrament definitiu de tots els obrers a la causa de Catalunya, que ha d'ésser sentida amb el mateix entusiasme per tothom i independent de tot el que sigui defensa de reivindicacions de classe.

Aportem tots el nostre ajut per a un prompte alliberament dels condemnats per delictes socials.

VICENTS BERNADES

LES FEINES PARAL·LELES

POLITICA I CULTURA

Pren cada dia més embranzida la propaganda política a Catalunya. Conferències i mitings omplen avui de veus vibrants l'ambient públic, on el silenci regnà durant sis anys llargs. El dejuni de política ha finit; i ja abans que la normalitat civil sigui restablerta—o, millor dit, establerta—, el nostre poble sent, com una necessitat vital, el fort desig dels actes polítics. Mai com ara no havíem vist un tan insistent interès per la celebració d'actes de ciutadania.

Convé, tanmateix, que evitem l'excés de l'activitat política en perjudici de l'activitat cultural que és indispensable al nostre poble. La política dóna extensió popular als moviments; la cultura els dóna profunditat. Hi ha d'haver una doble acció de feines paral·leles: la feina política i la feina cultural.

Tot parlant de programes, de partits i de Constitucions, de Parlament i de República i d'Autonomia, hem de treballar pels aspectes culturals i espirituals del moviment nostre. Hem de treballar, sobretot, per l'idioma i per l'escola.

* * *

Cal empènyer eficaçment l'avenç de la nacionalització lingüística, molt endarrerit encara en certs caires. Premsa, rètols, correspondència, documentació, tot això està encara poc catalanitzat. El tiratge de tota la Premsa en català no arriba ni a la cinquena part del tiratge de la Premsa catalana en castellà. Els rètols en llengua catalana no arriben ni a la desena part dels altres. En les cartes i els documents, el català ocupa a Catalunya un lloc secundari...

Hi ha molts, moltíssims catalans que esperen amb impaciència el moment de poder exhibir públicament la bandera catalana, i que no tenen en la llengua de Catalunya els rètols de llurs establiments, ni hi escriuen les les cartes, ni hi imprimeixen les targetes, ni hi ensenyen els fills, ni hi llegeixen habitualment les notícies i els comentaris periodístics.

Seria incongruent que, en un moment donat, els catalans reclamessin un plebiscit polític i que renunciessin al plebiscit quotidià i creixent que representa el progressiu establiment de l'ús general del propi llenguatge.

Que siguin els diaris catalans els qui preponderin a Catalunya, és una cosa més important que el portar a les Corts d'Espanya deu diputats catalanistes de més o de menys.

En la història de Catalunya la llengua catalana ha tingut un paper preponderant. Per la llengua nasqué i visqué Catalunya com a unitat amb esperit distintiu. Per la llengua s'alçà quan políticament havia caigut. Sense la llengua, la letargia de més d'una centúria hauria estat mort i descomposició. L'idioma propi ha estat i segueix essent per als catalans el senyal de lluita i de victòria. Es la nostra ensenya espiritual, més forta i més viva i més resistent que la bandera material. La bandera és un símbol. L'idioma és una realitat.

Política, sí. Però no oblidem ni preterim l'esforç per l'idioma.

* * *

També cal pensar en l'escola. En l'aspecte escolar estem més endarrerits que en cap altre. I aquest aspecte és essencial.

Tot moviment terral necessita comptar amb la base ferma de l'ensenyament en llengua pròpia. Les generacions infantils han d'aprendre gramaticalment la llengua que parlen, han de fer-la servir com a instrument d'estudi i de cultura.

L'agitació política és sovint superficial, i presenta els alts i baixos de la maror popular. La gran flama necessita, per a ésser persistent, el nodriment de les generacions joves educadors en el llenguatge vernacle. Sense el fogar perenne de l'escola, la flama seria passatgera. La intermitència li llevaria virtut creadora. El moviment català ha tingut fins ara un caràcter intermitent. Més que una claror constant i segura, ha estat una successió de llampecs passionals en mig de la fosca o de la penombra. I, com ha dit un gloriós escriptor, una successió de llampecs no són el dia.

Política, sí. Però no oblidem l'esforç per l'escola.

Política i Cultura són, a Catalunya, feines paral·leles, igualment necessàries, fecundes totes dues si són realitzades alhora; estèril cada una, si l'altra no l'acompanya.

A. ROVIRA I VIRGILI

Una llengua no mor per la voluntat dels homes. Encara que fossin destruïts tots els llibres, l'idioma en què foren escrits acabaria per triomfar.

CARLES RAHOLA
en els Jocs Florals de 1930

ELS CATALANS A PRESIDI

Una curiosa fotografia d'un dels tallers del penal d'Ocanya, fundat per un pres polític català alliberat quan l'indult del cinquè aniversari de la Dictadura de Primo de Rivera: Eduard Pla i Querol — el primer a l'esquerra de la foto —, soldat del regiment de Bailén, processat i condemnat pels fets de l'11 de setembre de 1923.

Política de realitats?

El sentit francament governamental de les paraules pronunciades pel cap de la minoria de la Lliga a l'Ajuntament, senyor Maynés, i que ha estat mantingut i refermat des de les planes de "La Veu", ve dibuixant de la manera més clara — dintre la característica boirositat lliguera — la posició d'aquest sector de la política catalana, sortosament cada dia més reduït.

Ja no pot haver-hi dubtes que la Lliga vol estar al costat del Govern (si de cas pot discutir-se encara si per part del Govern hi ha o no una correspondència sincera), i aquesta posició en els moments presents de tan pàlesa transcendència comporta una gravetat excepcional.

Per molt negats, per molt "quelets" que siguem en matèria política, hem de comprendre i descobrir amb evidència indiscutible que l'única finalitat del Govern actual, a part els propòsits més o menys sincers de constitucionalisme, és l'apuntalament de les institucions que tan mal parades han quedat després de l'etapa dictatorial. Es tracta exclusivament d'apedassar el règim, i si es cerquen aparences de normalitat jurídica i constitucional, és tan sols en tant amb aquestes pugui semblar que es revifa el que s'està morint; perquè els fets de cada dia ens demostren que així que el més lleu vestigi de llibertat comporta o sembla que pugui comportar un perill per allò que està trontollant, el Govern i els seus satèlits s'afanyen a tancar l'escletxa, bo i permetent, si no inspirant, expansions tan lamentables com la que va motivar les manifestacions del senyor Maynés, que serveixen de base al nostre comentari.

I bé: en aquesta situació, i malgrat que les orientacions del Govern no deixin lloc a cap dubte, sabem ja per conducte d'una oficiositat oficial, si val la paradoxa, que la Lliga està o vol estar al costat del Govern i actuar de còmplice, o almenys de comparsa, en la tasca de contenció, que, repetim, és l'única finalitat d'aquell.

Volem prescindir — per no enverinar la qüestió — de tots els comentaris, diguem-ne negatius, que aquesta positura d'un grup, que és diu catalanista, suggereix; confessem que potser no tindríem prou serenitat per a qualificar aquests incomprensibles enterriments de catalans, amb les t[illegible] que personifiquen tota l'hostilitat [illegible] culminada en els darrers anys de dictadura; potser som massa part interessada i es titllaria de parcial el nostre criteri; però val la pena que escatim serenament els motius i les raons amb les quals pot tractar-se de justificar aquesta greu i perillosa maniobra, les conseqüències de la qual, ultra anihilar políticament els seus protagonistes — que això seria el de menys — poden portar complicacions i perjudicis remarcables a la nostra causa, i això ja és interessant per a tots.

¿On va aquest festeig o aquest coqueteig cada dia més descarat? No res menys, segons els "enternits", que a portar-nos en safata la solució del problema català amb la concessió d'aquella autonomia que hem convingut a anomenar "bien entendida"; i davant la suposada "realitat" tangible d'aquesta concessió, el sagrat oportunisme exigeix el menyspreu, no ja de tots els principis de doctrina i de convicció, sinó fins dels deures de dignitat i dels escrúpols de vergonya.

El més greu, però, és que no hi ha realitat més fingida que la pretesa autonomia o solució que pugui portar-nos un poder, la disposició del qual vers Catalunya tenim motius sobrers de conèixer.

¿Com i quan ha de venir aquesta realitat tan utòpica? Immediatament, sense Corts, sense Constitució, sense ordre jurídic, sense llibertat, sense que hagi estat reparada la justícia, mentre encara hi hagi germans nostres a la presó o a l'exili? No creiem que cap consciència honrada pugui admetre la possibilitat que cap concessió donada a Catalunya en aquestes condicions pugui ésser en "realitat" una solució del nostre problema; al contrari, res no podria retardar tant la concessió de les nostres aspiracions com el fet que Catalunya pogués aparèixer anant de bracet dels enemics de la llibertat. ¿I de la política que condueix i ha de conduir fatalment a aquestes situacions tan eixorques en diuen política de realitats?

Hem de confessar que no ho entenem, que som i serem "quelets", que no creiem ni volem creure en més "realitats" que les que tinguin un fonament jurídic que hagi estat reconegut o guanyat, i per això arribarem a la conclusió que fins amb un criteri de pràctic egoisme no poden interessar aquestes "realitats" ficticies, sinó les realitats veritables assegurades per damunt de totes les sinuositats de l'oportunisme en sòlides bases de doctrines i principis incommovibles.

MANUEL CARRASCO I FORMIGUERA

Un gest de Comte i Perelló

Un dels donants a la subscripció pro presos catalans oberta per LA RAMBLA DE CATALUNYA concretà que destinava 100 pessetes del seu donatiu per a cada un dels alliberats Comte, Perelló i Julià.

Els dos primers, en assabentar-se del propòsit del generós donant, ens han notificat que cedien les quantitats assignades al fons comú pro presos.

Catalunya va prendre possessió, ahir, de l'Estadi de Montjuïc

reflector

El senyor Bergamín, — un dels homes més lletjos del món — bon andalús i polític detestable, ha fet un acudit relacionat amb la situació actual.

Ha dit que, comparat amb la passada "Dicta-dura", l'actual govern de Berenguer és una "Dicta-blanda".

El que no ha dit aquest graciós senyor Bergamín, és si es referia als començaments del govern Berenguer o bé si parlava en present. El que és nosaltres, ara, no sabem veure-hi per enlloc cap mena de la "Dicta-blanda"...

Nosaltres, francament, estàvem convençuts que calia d'esgarrifar-se perquè iniciàvem subscripcions i obríem llistes demanant l'amnistia, només era propi de gent forastera.

Però — i dol haver-ho de constatar — alguna informació que ha arribat fins a nosaltres ens ha fet conèixer alguns casos lamentables, — entre gent que es diu liberal i que es diu catalana — que cal denunciar d'una manera enèrgica. Amb més motiu quan es tracta d'entitats amb una filiació catalana. L'enemic és més perillós dintre de casa que a fora.

Sí, hem dit enemic. Quan els homes que porten la responsabilitat i la direcció d'una entitat popular són incapaços de solidaritzar-se al clam unànime del poble, cal considerar aquests homes com a enemics. Hem parlat de l'Agrupació Excursionista "Atlàntida". Més concretament, de l'actual Junta directiva de l'Agrupació Excursionista "Atlàntida".

Els homes responsables d'aquesta Agrupació es negaren a obrir la subscripció a favor de la Vídua i el fill de Martí Vilanova i — i això és més greu encara — es negaren a col·laborar en cap sentit en la campanya Pro-Amnistia. Sembla mentida, però és veritat. A pretext que l'entitat "no podia fer política" — què diable entendran aquestes persones per política? — d'acord amb l'article "tal" del reglament, la Directiva de l'A. E. Atlàntida acordà no ajudar la Vídua de Martí Vilanova i no cooperar — potser excepció única — a la campanya per l'Amnistia.

Fa un més, encara: acordà l'expulsió d'algun soci que s'atrevi a demanar comptes de semblant actitud i, davant de l'estupidesa de la resposta, s'insolentà amb els elements directius.

Els comentaris sobren, pensem.

En denunciar el cas — dolorós i lamentable — d'aquesta entitat excursionista que porta un nom català, volem encara fer una crida als seus socis perquè desautoritzin i bandegin els homes que, investits amb un càrrec que exigeix un mínimum d'intel·ligència i de civilitat, són capaços d'acordar que ajudar la Vídua d'un patriota mort i demanar llibertat i justícia per als germans empresonats és fer "política".

Madrid es dretes a Madrid han fet un míting d'afirmació solemnial. Després de fer-se l'autòpsia de l'estaca, cosa perfectament de dretes, el còmic senyor Pradera va afirmar rodonament:

"Nadie sabe lo necesario que es el aire hasta que no ha muerto asfixiado."

I com que nosaltres no ens refiem gaire de l'experiència que podem emportar-nos a l'altre barri, fugim de la dreta per manca d'aire i, davant el perill de morir asfixiats, optem per l'estaca en defensem nosaltres.

Segons el senyor Maynés, exrepublicà i excatalanista, el Govern actual és amic de Catalunya i gran protector de les nostres coses. Si aquesta protecció vol dir fer el joc de la Lliga, estem d'acord, perquè la clausura del Cercol Republicà de Borges Blanques [illegible] ho justifiquen. Però valdria més que els homes de la Lliga fossin més sincers passant definitivament a l'altre bàndol, i així no enganyarien a ningú: ni els de Madrid ni a nosaltres. Encara que a nosaltres ja fa anys que no ens enganyen, perquè coneixem tots els fils de la troma.

Quan l'olla bull, si es tapa, hi ha perill que esclati. Quan es tapa la boca amb violència hi ha perill que [illegible] i esdevingui la mort.

Diu enrera, per tal d'adherir-nos a l'àpat de germanor catalana celebrat a París pels nostres exiliats, vam redactar un telegrama de salutació, naturalment, en català.

Però, amb gran sorpresa nostra, el text del telegrama no fou acceptat pel funcionari de l'oficina de Telègrafs a qui el lliuràrem.

—Este telegrama no tiene curso.

—Ah, no? Per què?

—Porque está escrito en catalán.

—I bé?

—El catalán no es un idioma.

—!...

En efecte, aclarida la cosa, sembla que a Telègrafs el català no és—encara!—un idioma. En el Conveni Telegràfic Internacional la llengua de Catalunya no hi és reconeguda. En canvi, això sí, vam tenir ocasió de llegir la llista d'idiomes acordats en l'esmentat "Convenio" i, entre altres, hi ha l'Ouzlick, el Rutheni, el Kizuahidi — el dimoni sabrà què és això —, el Malgaix i d'altres per l'estil.

Para curiós, molt curiós, saber què passà amb aquella bandera — ara que tothom parla de banderes — que fa hagut al qua[illegible]et de bombers, anys enrera...

La bandera—no ho recordeu?—fou recollida del monument a Rafael de Casanova, aquell onze de setembre, pels bombers. El digne comandant Un regidor que s'ha recordat que l'Ajuntament és la casa de la ciutat...

LLUÍS MASSOT

Audet manavà, dleshores, els bombers de Barcelona, que es feren càrrec del noble drap barrat que coronava el bronze del conseller en cap.

Nosaltres tenim referències particulars que, en ésser expedientat Audet per causes que no fan al cas i encarregar-se el senyor Emili Gutiérrez Díaz del comandament del quarteret de bombers, la bandera desaparegué misteriosament... Algú ens ha assegurat — no hem pogut comprovar-ho, ho confessem — que la bandera fou trossejada no se sap per qui. Algú ha afegit, encara, que els parracs del noble drap serviren per eixugar motors d'automòbils i cines del servei...

Ens ho han assegurat homes de la nostra confiança. Nosaltres no volem, de moment, acusar ningú. En tenim prou, per ara, amb donar la noticia. Pot ser serà aprofitable i eficaç per la intervenció que sabem ha estat intentada en aquest antipàtic afer.

L'odi que els homes de la Dictadura sentien, sense dissimular-ho, contra tot el que representava la personalitat de Catalunya va desfogar-se, especialment, perseguint l'idioma, prova evident que reconeixien la seva força expansiva.

Coneixem alguns exemples de procediments expeditius emprats per tal de destruir tot el que estava escrit en el nostre idioma. Procediments que en definitiva constitueixen un atemptat a la causa de la Cultura.

Així s'ha qualificat l'obra de destrucció de les publicacions tècniques de la Secció de Cultura de l'Ajuntament i de la col·lecció petrogràfica del Museu Martorell. El mateix camí dissortat varen seguir les publicacions de l'antiga Escola del Treball, només que el procediment fou un altre. En qüestió de procediments també sabien matisar. Les feren servir de combustible i quedaren reduïdes a cendres.

A França, malgrat de la guerra i les seves conseqüències econòmiques, en el pressupost de l'Estat per a l'any actual hi han estat fetes rebaixes en els impostos per prop de mil milions de francs. No tothom pot dir-ho així; encara que cal dir que a la República francesa no han de mantenir ganduls com en certs Estats estan obligats a fer-ho.

De la facultat normal de manar, en neix el deure legal d'obeir, això és, la disciplina. Si l'anormalitat és indisciplina, mentre aquella no reguli totes les funcions socials, ningú [illegible] obligat a complir-les.

Una carta interessant, signada per "Un grup de bons aliancistes":

"Es molt possible que al periódich que tan dignament dirigiu li adrecin un comunicat a nom de la "Sociedad La Alianza del pueblo Nuevo", tal vegada en ocasió d'invitar-vos a festeigs, i això ens mou a prendre'ns la llibertat de fer-li l'aclariment següent:

L'antiga Societat "L'Aliança del Poble Nou", que fou dissolta a darrers del 1928, va ésser espiritualment reemplaçada pel "Casino L'Aliança del Poble Nou", que n'és el digne successor. Fem aquest aclariment per tal de posar en evidència que els que ajudaren a desfer-la foren elements que compromien la U. P. de trist record, i que avui, veient-se isolats de tothom, pretenen fer reviure aquella mateixa societat que ells cínicament enterraren.

Quedi, doncs, ben clar: el "Casino L'Aliança del Poble Nou", domiciliat al passeig del Triomf, núms. 22 i [illegible], en un local propi (en construcció), és el digne continuador, espiritualment, d'aquella popular i famosa Societat "L'Aliança" del Poble Nou, i que els que fan treballs per fer reviure aquella antiga societat són els elements corcats i perduts de la fatídica U. P.

Creiem que ens dispensarà la molèstia que li pugui causar l'haver hagut de llegir el nostre comunicat, però es tracte d'una qüestió d'amor propi i d'amor a coses pròpies, i creiem és necessari no se'ns confongui amb aquests "senyors" que empraren tots els mitjans, per dolents que fossin, per tal de dissoldre societats solvents i enquivinthi U. U. P. P.

Es l'amor propi el que ens ha guiat a adreçar-li la present"

Alerta, doncs, pels pupins!

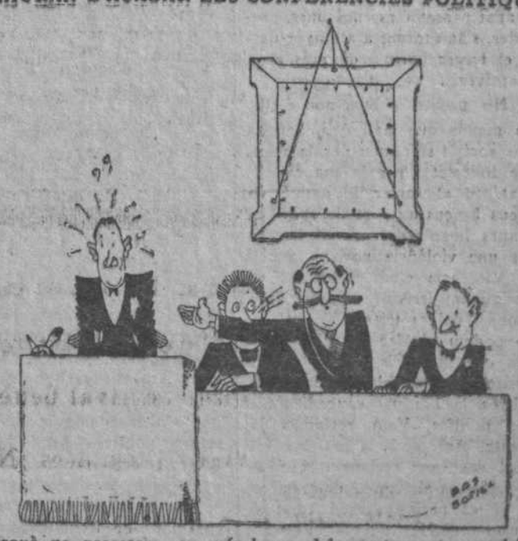

El setmanari socialista L'Opinió *ha tornat a aparèixer. Propugna i expandeix oportunament el programa d'intel·ligència Republicana, i es declara disposat a fer campanya a favor de les bases que aquest conté. El número primer de la segona etapa ha estat acollit molt favorablement. La presentació tipogràfica, molt atractiva; el contingut, vibrant i dens. Malgrat alguns defectes lleus—molt excusables, per altra banda, en un primer número—, fa preveure una campanya valenta coronada per l'èxit. Les signatures que l'avaloren són també una garantia, literàriament i políticament.*

Desitgem de tot cor al fraternal col·lega una vida llarga i pròspera, i el triomf immediat dels seus ideals, que són també els nostres.

Aquest número de LA RAMBLA DE CATALUNYA s'ha hagut de sotmetre a la censura del Govern civil

COM HAURAN D'ACABAR LES CONFERENCIES POLITIQUES

—Perquè no processin cap més home dels nostres, els arrigirà la paraula el nostre company, senyor Campana, sort-mud de naixença.

(per Bas Bofill)

Joies -- Rellotges
Objectes per a presents
EL REGULADOR
Rambla de les Flors, 37 - Carme, 1

la rambla de catalunya
(esport i ciutadania)

XOCOLATES
Jaume Boix
Tasteu les noves creacions:
Núm. 9 - Fondant, marca cavall-indi.
Preu: Pessetes 1'10 el paquet
Ametlla, per a menjar cru
Preu: 0'80 ptes. paquet

PER LA CONCORDIA

BERENGUER

DESPUJOL GUELL

CAMBO

Una nota del governador de Barcelona

Amb motiu dels fets ocorreguts en l'arribada de Jaume Comte, el governador de Barcelona va facilitar aquesta interessantíssima nota:

"El primer movimiento de piedad en favor de los presos era perfectamente comprensible, y más aún que fueran las mujeres, a impulso como siempre de su corazón, las que más activamente secundaran esta campaña sentimental de generoso perdón. En cambio, no es comprensible ni tolerable además esa serie de manifestaciones apoteósicas, que no están justificadas ni tienen razón de ser, y que tienden únicamente a perturbar la paz y tranquilidad de Barcelona. Que se tributen homenajes, que se preparen recibimientos triunfales a quienes han puesto sus inteligencias, sus haciendas o sus vidas al servicio de algún noble ideal, o, más modestamente, tan sólo a procurar el bienestar de sus conciudadanos, e incluso de sus propios vecinos o familiares trabajando incesantemente por algo digno y honrado, es lógico, justo y natural; pero tratándose de individuos cuya notoriedad es hija de un acto punible, una vez alcanzado para ellos el perdón, lo más discreto es el silencio. El Gobierno no puede tolerar ningún acto en la vía pública cuya autorización no haya sido previamente solicitada, y tales autorizaciones sólo se concederán en casos justificados y jamás para alentar tendencias que ni la moral, ni la justicia, ni el derecho pueden sancionar. Aun quizá llegarán a nuestra ciudad otras individualidades cuya actuación pasada ha sido objeto de severas censuras y motivado las más enérgicas protestas. Repito lo que antes dije: Si el Gobierno de Su Majestad ha estimado conveniente otorgar un amplio perdón, sus razones tendrá para ello, que respetuosamente debemos todos acatar; pero nada de pretender homenajes ni ovaciones, preparar recibimientos ni entradas triunfales para aquellos a quienes cuadra mucho más una actitud de contrita gratitud que atrevidas arrogancias e injustificados desplantes, incompatibles con el piadoso olvido que requieren sus pasados yerros."

¡Amnistia per als presos socials!

L'afer del Consorci del Port Franc

L'OPINIO DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA

En la sessió que l'Ajuntament de Barcelona celebrà el dimecres passat, es parlà extensament del funcionament del Port Franc.

El regidor senyor Santamaria—segons extracte periodístic que tenim davant els ulls—pogué dir que "l'austeritat que sempre fou norma de l'obra inicial del Port Franc s'ha convertit en una orgia";

que "abans de la Dictadura només s'havien despès 136.000 pessetes en sis anys; en el pressupost de 1930 les despeses pujaren a 403.000 pessetes",

i que "en el servei de l'explotació de la sorra, les despeses absorbeixen prop del 60 per cent".

I el senyor Massot pogué afegir que "el senyor Alvarez de la Campa ha eliminat la ciutat del Port Franc, el qual ha convertit en una petita dictadura. Aquest senyor invità, des de la presidència de l'Ajuntament dictatorial, a la delació anònima o subscrita amb la garantia de no passar res als delators, contra els que constituïren l'Ajuntament popular, per als quals no deixà de tenir gran nombre de paraules de menyspreu";

que "el concurs d'avantprojectes, ha costat al Consorci prop de 500.000 pessetes, després de deixar abandonat el projecte de L. Cabestany, molt ben fet, segons el parer dels tècnics",

i que "la simple lectura d'alguns capítols del reglament del Consorci, demostren com els veritables representants de la ciutat hi són embotellats, ja que sense el petit dictador no es pot discutir ni acordar res, després d'haver procurat arranjar les coses de manera que l'alcalde de la ciutat no pugui figurar més en el comissariat del Port Franc".

En termes semblants, parlaren els senyors Quirós, Rocha i Maynés.

L'OPINIO DEL GENERAL BERENGUER

El mateix dimecres, a les deu del vespre, el general Berenguer va rebre els periodistes, va parlar de la dimissió presentada pel senyor Alvarez de la Campa, director del Port Franc de Barcelona.

Dimissió —va dir Berenguer— que el Govern ha acordat no acceptar, car està molt satisfet de la gestió realitzada per aquest senyor. Ja he rebut indicacions per a no modificar el règim que se segueix en l'esmentat Port Franc, entitat de caràcter internacional i el desenvolupament de la qual és molt satisfactori.

Per això el Govern no ha volgut acceptar la dimissió del senyor Alvarez de la Campa ni vol modificar en res la tasca que allà s'està realitzant.

Camí de la concòrdia

El Govern Civil de Barcelona ens comunica — en atenta comunicació— que ha imposat una multa de 500 pessetes a LA RAMBLA DE CATALUNYA per "no presentar a la censura grabados, según está previsto".

Tenim entès que la multa ens ha estat imposada per un dels gravadets publicats a la primera pàgina del nostre número anterior.

Seguirem insistint...

Seguirem insistint, fins que ens quedi veu per fer-nos escoltar, fins que ens quedin forces per estendre el braç, en aquesta demanda nostra — demanda del poble que reclama la justícia de la llibertat: Amnistia, amnistia!

Amnistia per als presos socials, amnistia per als exiliats polítics! Amnistia per tots aquells homes germans que per no caure com els esclaus hagueren de dreçar-se, rebels, en les hores d'angoixa de la dictadura de Primo de Rivera.

Seguirem insistint... Baldament l'esdevenidor no sigui prenys d'esperances gaire falagueres; baldament la realitat se'ns mostri recelosa i avara de llibertat; baldament la ciutadania no encerti a trobar, en el nou camí, la seva executòria de normalitat, seguirem insistint per l'amnistia. Passi el que passi, siguin quins siguin els dies presents i els dies que vindran, ara ja no podem deixar de pensar en els homes que perden la vida, de mica en mica, darrera les reixes dels presidis. L'esforç popular, el clam unànime del carrer, obrí les portes de la presó a uns homes que als ulls del règim havien delinquit. En sortir, les figures dels alliberats deixaven enrera, a l'altra banda de les reixes, les figures engrillonades—àvides de cel— dels obrers rebels. Ells pogueren pensar, en aquella hora, que la reparació no tardaria a venir, que la pròpia llibertat no faria esperar-se. Han anat passat dies i les llars, presentides, s'han tornat a allunyar darrera el tràgic horitzó de més anys de captiveri...

No podem oblidar-nos d'ells. I ara menys que mai. Ara, aquells presos socials sofreixen per la manca de llibertat i per la manca d'igualtat. Si al carrer hi hagué en els seus braços un gest de rebeldia, els murs hostils del presidi hauran donat una violència nova a aquell gest. Violència d'ódi fermentat en la desigualtat irritant de les classificacions i de les tries.

No podem oblidar-nos d'ells, ara menys que mai. Els presos socials necessiten, com els altres o més que els altres, la llibertat concedida als presos polítics. Vam reclamar la d'aquests. Ara, amb la mateixa tenacitat, seguirem reclamant la d'aquells. Si es delinquí, delinquiren tots; si es pecà, pecaren tots; si els uns mereixeren un càstic, els altres també. Si els uns tenien una gran raó, els altres tenien, també, una gran raó... I no és just, no, concedir un perdó de privilegis i una gràcia de classes. No és just fer pagar la llibertat dels uns amb la desolada permanència dels altres; no és just d'encendre la joia d'unes llars per ofegar de naixença la joia d'unes altres. Nosaltres, en reclamar la gràcia per a uns germans, volem dir tots els germans. El poble, el poble autèntic que es trobava en la demanda, no feia distincions entre aquesta fillada que havia lluitat i havia caigut per un noble ideal de redempcions.

Nosaltres hem vist, aquests dies, les llars desolades dels obrers que s'han quedat a presidi. Nosaltres hem vist el desconsol d'aquestes mares i d'aquests fills que, per un moment, van poder pensar que era pròxima l'abraçada de l'estimat absent... de l'estimat absent que no havia de tornar perquè el perdó no sabé ésser generós. Nosaltres hem vist com havien estat durs aquests anys en les llars dels proletaris revoltats. Nosaltres hem vist com la misèria senyorejava en les fredes parets familiars i en les taules buides de goig i de pa.

Nosaltres hem vist, en la visita d'un moment, molts anys d'angoixes i d'esperances mortes.. Ara, fa pocs dies, una llum de joia il·luminà un moment la solitud. Però en apagar-se deixà una amarga estela de rancors i de revoltes. No sap ningú la tragèdia d'aquestes llars obreres bandejades del perdó; no sap ningú l'angoixa d'aquestes llargues anyades viscudes per les esposes i els fills del proletari absent, de l'home que no ha pogut lluitar per portar a la taula dels seus el pa de cada dia i el foc de cada hivern. No ho sap ningú. Ha estat, en moltes, un calvari horrible, que la ploma del repòrter no gosa à explicar, de tristesa i d'angúnia.

Cal que el poble demani, tenaçment, la llibertat d'aquests homes i la reconstrucció d'aquestes llars desfetes per la fatalitat. Ara menys que mai, no podem oblidar-los. Ara menys que mai — aconseguida la llibertat dels presos polítics — hem d'oblidar la llibertat dels presos socials. Són germans nostres, ger

Si hi hagué en les seves vides una hora de frenètiques violències, culpi's i acusi's els que fomentaren,

La censura ha passat per aquest número

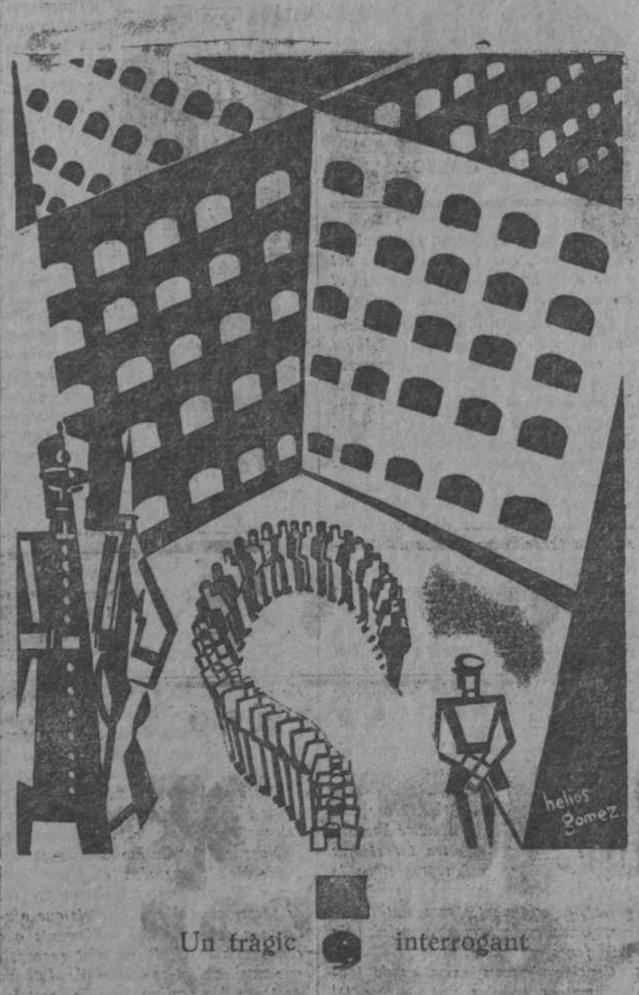
Cal que el poble no s'oblidi d'ells. Es un deure de fraternitat i de civilitat. Cal que el poble sàpiga reivindicar, com a carn de la seva carn, aquests fills del poble que es diuen Massachs, Acher, Climent, Guiot, Nicolau, acusat

Cal que el poble no abandoni, i menys en aquesta hora, les llars desolades dels seus obrers exclosos d'una gràcia de perdó que,

La censura ha passat per aquest número

No podem ni hem d'abandonar-los a la seva sort. Ens faríem còmplices, aleshores, d'una injustícia monstruosa. Cal que totes les corporacions i entitats de Catalunya — Ajuntaments i Diputacions al davant—, cal que tots els homes i dones de Catalunya — que prou han sabut combatre per l'amnistia dels presos polítics—, no faltin ara en la demanda de justícia i de llibertat per als presos socials. Es un deure de tots. Es un imperatiu que no podem deixar d'escoltar, en tota la seva urgència i en tota la seva intensitat. La manifestació hostil del dia primer de maig tingué ja una gran amplitud. Ara, és precís que particularment i collectivament siguem tots una veu i un vot que demani, amb la serena vehemència del que reclama justícia, l'amnistia per als presos socials, el perdó per als nostres germans de llibertat.

JOSEP M. MASSIP

Un tràgic ? interrogant

Encara l'amnistia

Desitjaríem no parlar més de l'amnistia. Tens la sensació de cansar la gent; esgotes els arguments, i cal repetir-los una i altra volta. Però no pot ésser d'altra manera; la campanya per l'amnistia ha de durar, malgrat s'abusi de la paciència dels lectors i de la fecúndia dels escriptors. Ha de durar fins a l'èxit complet.

No són els moments actuals propicis a posicions acadèmiques ni literàries. Estem en hores d'un caliu popular que ho abassega tot, d'una febre intervencionista de tots els catalans, i aquest caliu i aquesta febre reclamen justícia per als nostres presos com en reclamen per a les nostres llibertats. No escrivim de cara a un Ateneu ni d'una penya de selectes que necessiten originalitat i plats nous per a entusiasmar-se, sinó davant per davant d'un poble que no s'avé que a mig camí ens cansem amb l'excusa de reaponsabilitats literàries.

No fem literatura. No és l'hora de fer literatura; el nostre poble ens demana coses més consistents que unes belles imatges i lirismes. Avui els periòdics han d'ésser una cosa viva, i la vida no s'hi encaparra gaire en retòriques; vol fets, i ara els fets que tot Catalunya demana és la llibertat dels presos socials, la tornada de tots, absolutament de tots, els exiliats.

Ho vol per esperit de justícia i per amor a aquests homes que entre reixes purguen un pecat collectiu, que en l'exili foren, no un tros de terra, sinó tot l'esperit de la terra que hagué d'emigrar per no conformar-se amb la vexació i amb la injustícia.

Ho vol perquè, com hem dit en altres articles, ha trobat la seva unitat d'aspiracions. Unitat que no ha pogut trencar la traveta feta amb tota la segona intenció amb el darrer indult, en dividir els presos catalanistes dels presos socials. — I encara els catalanistes segmentats també —. Tothom forma com abans i amb la mateixa decisió que abans.

I és que a més de tot això, el poble de Catalunya ha donat a la seva lluita — lluita, no prec — per l'amnistia les proporcions d'una gesta. N'ha fet un símbol i una orientació; si tarda massa la nimbarà de virtuts providencials i mítiques.

No hi posa tan sols en la seva campanya el desig d'alliberar uns homes auriolats per la dignitat del seu gest i pel sacrifici i dolor, sinó que per a la nostra gent, alts i baixos, rics i pobres, l'alliberació dels presos, la tornada dels exiliats és l'alliberació del poble. Cal només veure l'entusiasme de les multituds per als primers que han

MACIA

arribat. Sense preparació prèvia, sense cap crida, la gentada s'ha reunit a les andanes o al carrer a esperar els que venien de presidi. Es que per l'home ingenu del carrer, cada un dels reintegrats significa un tros de Catalunya segregada en hora de dissort. Catalunya anava a rebre Catalunya: el poble que esperava anava a rebre el poble que venia i que havia estat l'activitat de les seves volences.

Cada un d'ells és la llibertat que s'apropa. I no és el poble sol qui ho entén així, són els de dalt que també ho entenen de la mateixa manera, i regategen i es contradiuen perquè mentre sembla que vacillen guanyen temps.

Estem contemplant les coses més illògiques: són alliberats els de Garraf, inculpats de regicidi, i continua a la presó Sancho Alegre, condemnat per regicidi frustat també, i continua a la presó En Massachs; surten els set inculpats com a autors materials del fet de Garraf, i s'empresona a Daniel Cardona, que feia més de mig any que es trobava a França quan s'escaigué l'intent, i s'amenaça d'empresonar els altres sis: Macià Gassol, Miravitlles, Fontbernat, Fabregat i Pagès, exiliats també, i sense que sabessin res del complot, se'ls hi complica perquè sí i són declarats en rebel·lió.

Tots creiem entendre la veritat d'aquestes contradiccions i desgavells. L'explicació és que no retornen com uns vençuts ni uns repenedits, i que Catalunya no els rep com a uns equivocats a qui perdona pel clemència.

Es la seva tornada clamorosa el que es vol privar, és l'acoblament d'aquelles multituds devotes, és el sentit enlairat i de protesta que la gent dóna a aquests homes símbol dels sofriments collectius i símbol de l'altivesa collectiva.

El tret més ferm travessa fronteres i va dret a Bèlgica, i és Macià a qui s'amenaça. La figura noble i cavalleresca de Macià, ple d'idealitat i gallardia, esprimatxat i senyorívol — així devia ésser el gran cavaller de l'Ideal Don Quixot — és qui ells temen de veure arribar. Si arribés capcot i avergonyit, si sabessin que el poble el bandejava per culpable o atabalat, no s'hi pensarien tant ni farien gruar la voluntat popular.

Però allà o ací ell significa el mateix per a tots nosaltres. Com en la presó signifiquen el mateix els condemnats socials — si bé en la majoria el delicte és polític.

La censura ha passat per aquest número

J. AIGUADER I MIRO

BORDES DE LA CUESTA

Aquest número de LA RAMBLA DE CATALUNYA s'ha hagut de sotmetre a la censura del Govern civil